

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 0 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYIVAL
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodájában.

Idé küldendők a kéziratok és
előfizési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDESI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

A Hortobágy hasznosítása.

Utalással e b. lapban megjelent azon felhívásra, mely szerint a Hortobágy rendezése mind aktuálisabbá váló kérdésének minél alaposabb megvitatása céljából az e tárgyban beérkező felszólalásoknak kérszék nyilatkozik tekintetes főszerkesztő ur helyet engedni, bátor vagyok én is eme feletti nagy fontossági kérdésben szerény nézetemet elmondani. Annnyival is inkább teszem ezt, mert magam is úgy vélem, hogy minél több oldalról lesz ezen, úgy a város anyagi érdekeit, valamint széleskörű kulturális célokat szolgáló kérdés megvitatása, annál inkább remélhető ennek egészséges és minden érdekek megfelelő megoldása. Ezért, felbátorítva a szives invitálástól, kezdemben egy csomó igazsággal, én is kifejezem a rendezés tervezetere nézve véleményemet, abban a meggyőződésben, hogy egy a város közönységének, mint a város vagyonj érdekeinek és a mai kulturának megfelelő módon szolgálatot tehetnek.

Tudomásom szerint a 42,580 kat. hold hortobágyi legelőterületet a város képviselőtestületének egy, a kérdés tanulmányozása végett kiküldött bizottsága olyképen képzeli rendezni, hogy abból 10,000 holdat kiszakít és ezt bérlemények útján jövedelmzetteti, a többit pedig jelenlegi állapotában továbbra is meghagyandónak tartja. — Engedelmet kérek, bármilyen ceiszzerű és bölcs legyen is ez a terv, ezzel legfeljebb csak az a czél éretnek el, hogy a Hortobágy egy része kevéssel magasabb jövedelmet hajtana, de azt az elnevezést, hogy ezzel rendezve lesz a Hortobágy, egyáltalán nem érdemli meg. — Nem érdemli meg pedig azért, mert rendezésről csak akkor lehetne szó, ha az egész területre kiterjedne; így azonban csak a legelőterület lesz 10,000 holddal kisebb véve. Rendezés alatt mi nem azt értjük, hogy egy területet kisebbre vesszünk, hanem ha olyan területről van szó, mint a Hortobágy, amelyiken tudvalevőleg ázsiai nomád élet, a mai kultúrával szemben tehát a legvisszább állapot honosítottatik meg, — azt gyökeresen, az egész 42,580 holdra kiterjesztve kell rendezni s nem úgy, hogy 10,000 holdat csak kiszakítsunk s azt apróbb bérleményekre osztva szegényesen jövedelmzettessük, a többit pedig hagyjuk továbbra is kihasználatlanul, parlagon heverni. Különösen érdeklünkben állónak találjuk ezt, ha foglalkozni kezdünk Debreczen város leltárával, zárszámadásaival, vagyonának jövedelmezőségével s kulturális be rendezkedési érdekekben hozandó áldozataival, melyekből megdöbbenéssel győződünk meg arról, hogy Magyarország szívében 42,580 kat. hold fekszik úgy parlagon, hogy Debreczen város e tetemes vagyonából még egy koronát sem vesz be holdanként és tetemes vagyonra mellett polgárait különböző cziméken 41¹/₂ pótadóval terheli.

Amint előbb jeleztem, épeneggyel nem tartom 10,000 holdal megkisebbitve a Hortobágyot rendezetnek, mert a 10,000 hold kiszakításával csak kisebb lesz a terület, de nem rendezeli, s vagyonilag és kulturális szempontból sem érjük el vele az óhajtott eredményt.

A Hortobágy rendezést tehát én csak úgy tudom elképzelni, hogyha az az egész területre ki lesz tervezve s a mai kulturának megfelelő rendezéssel járó áldozatokat is meghozza a város, mert csak így érhető el,

hogy ez a rengeteg terület megfelelő jövedelmet is biztosíthasson. Létesítsen rajta nagy gyáriparterekkel felruházott nagybérletet, középberleteket, kis bérleteket, avagy értékessítsen félreeső részeiből egy bizonyos területet, tartson meg a maga részére törzsmenese és gulyája fenntartására egy megfelelő részt, egy másik részt rendezzen be mestertársaság öntözésig legelő területnek, a jószágtartó polgárok használatára megfelelő legelőtési díj ellenében. Ha ebből az alaplóból kiindulva történik a rendezés, a város nyermi fog vagyonának értékelkedésében, nyermi fog összes polgársága terheinek megkönnyítésében, nyermi fognak a gazdák a nyomorúságos legelőtésnek jó legelőtessel való felszerelésében s végül megszabadul a város vagyonra azon részének ázsiai állapotától s eleget tesz a kulturális fejlődésnek.

Még egy szavam van azokhoz, kik busongó érzéssel azon töprengenek, hogy a Hortobágy kulturális rendezésével megszűnik a pusztai élet jellegzetes romantikájára s a haladás genuusza előzi a mérhetlen pusztákról a délibáb gyönyörkötött, változatos képeit. — Hát szót talán nem veszünk sokat, ha ama kétes értékű dicsőséggel le kell mondanunk, hogy a külföldről hozzánk ellátogató idegeneknek mindig a pusztán élő ősi pásztorpét mutogassuk, mint kizárólag magyar specialitást s ezzel alkalmat szolgáltatassunk a külföldnek, hogy hazánk műveltségi állapotáról ferde következtetést vonjanak. A délibáb miatt pedig ne tessék aggodni, nem fuja azt el a Hortobágyról a kultúra szele, legfeljebb még változatosabbá teszi. — Ma legelőszó gulyákat, meneseket s a pusztának egyéb sajátos képeit tárja elének a természet tüneményes játéka, de mennyivel gyönyörkötöttebbek lesznek e képek, ha majdan rengő kalásztenger, főtölög gyárkémények s a teremtő emberi erő egyéb alkotásainak alakzatai szövődnek a bár kisebb részben, de még mindig fennmaradó pusztának szűkebb tere szorult tüneményei közé. — Semmiképen sem lenne tehát indokolt a Hortobágy rendezésének kérdését a délibáb szempontjából elbíralni, már csak azért sem, mert a délibáb elvégre is csak gyönyörkötött, de nem elterít, míg a rendezés munkája nyomán bőséges forrássá fakad azoknak az anyagi eszközöknek, melyeknek segítségével élni is, gyönyörkötödni is mód adatik.

Az előadottakban nagy általánosságban körvonaltam azokat az alapelveket, melyek szerint én a Hortobágy rendezésének kérdését megoldandónak tartom. A továbbiakban megkísérlem az én nézetem szerinti megoldásra vonatkozó részletes terveket és számításokat előadni.

Én a rendezésre álló területet a következőképen képzelem felosztandónak:

1. Egy nagy bérlet részére, melyen gyári iparvállalat létesítetünk, a legjobb részen kiszakítandó ... .. 14,000 kat. hold.
2. Ezen terület körül, a csekélyebb osztályú részből, három kisebb, egyenként 2000 holdas bérlet céljaira, 12 évre szóló szerződéssel kiszakítandó 6,000 > >
3. Kisebberlőknél 20–20 holdas parcellákra osztva, 6 évre szóló szerződéssel kiszakítandó ... .. 8,000 > >

4. Legeltetési czélna, mesterséges öntözésre való berendezés létesítésével, a közönség részére meghagyandó ..	12,000 kat. hold.
5. A város törzsménesének és gulyájának fenntartására megfelelő berendezéssel legelő és kaszáló létesítésre meghagyandó	2580 > >

Vagyis összesen 42,580 kat. hold.

Ezen beosztás mellett szükségessé válándó beruházások mérvére szolgáljon irányadóul a következő beruházási előirányzat:

1. A nagybérlet részére kihatandó 14,000 holdon létesítendő épületekre (számításba véve 7 gazdasági major építését), birtokrendezési s árkolatási költségekre fordítandó á 60 korona	840,000 kor.
2. A három kisebb, 2000 holdas bérleteken létesítendő épületek felállítására, birtokrendezési kiadásokra fordítandó á 50 korona	300,000 >
3. A parcellázandó s 20—20 holdanként bérbeadandó területen létesítendő tanyák felállítására s rendezési czélokra fordítandó parcellánként 3000 korona ..	1,200,900 >
4. Legeltetési czélna kihatandó 12,000 holdon mesterséges öntözéssel való berendezés létesítésére, államsegély igénybevétele fordítandó mellett	1,200,000 >
5. A város törzsménesének és gulyájának fennmaradó 2580 hold legelőnek mesterséges öntözéssel való ellátására fordítandó	460,000 >

Összes beruházási költség tehát 4,000,000 kor.

Lássuk már most, hogy ily berendezkedéssel minő jövedelem várható?

1. Nagybérletbe kiadandó 14,000 hold után á 20 kor. holdanként	280,000 kor.
2. Közép bérletbe kiadandó 6000 hold után á 16 kor. holdanként	96,000 kor.
3. Parcellázva kiadandó 8000 hold után á 25 kor. holdanként	200,000 >
4. Legeltetésre fennhagyandó 12,000 hold után, holdanként legalább 2 darab szarvasmarhát számítva, darabonként 10 korona legeltetési díj mellett	240,000 >
5. A városi ménes és gulya részére fennhagyandó 2580 hold utáni jövedelem holdanként 10 korona	25,800 >

Összes várható jövedelem tehát 841,800 kor.

Levonva ebből az előirányzott 4,000,000 kor. befektetési tőke $4\frac{1}{2}\%$ amortizációs kamatját .. .. .

Tisztajövedelemként mutatkozik 661,800 kor.

Ime a kép, mely elélni tárja, hogy okszerű rendezés mellett minő eredmény érhető el. Pedig jó lélekkel mondhatom, hogy ez a várható eredmény a legminimálisabb. Mert ha a felvett 4,000,000 korona a Hortobágyba be lesz fektetve, oly rendezett birtokokat nyernék, melyekért a számításba hozott bérösszegek feltétlenül elérhetőek lesznek. De nagy előnyöket biztosít az ily módon való rendezés a legeltetésre nézve is. — A mai viszonyok mellett az egész terület legelőül szolgál s még sincs rajt' mit legeltetni. Ellenben, ha a legeltetést 12,000 holdra redukáljuk és ezt a területet mesterséges öntözéssel berendezzük, akkor ezen a kisebb területen kétszégivel jobb és kiadóbb legelőt kapunk, mint ma az egész területen. — Igaz, hogy még ma a gazdák szinte ingyen hasznáják a legelőt, addig a tervezet szerint darabonként 10 korona legeltetési díj fizetésére lennének kötelezve. — De hát kérdem, vajjon az az ingyen legelő é-re többet, melyen a marha elpusztul, vagy legjobb esetben is elcsenevészedik, avagy az,

amelyen ily mérsékelt díj fizetése mellett a jószág bőségben él s értékemelkedésében busisan megteríti gazdájának a legeltetésért fizetett aránylag igen csekély összeget?

Nem kis fontosságú kérdés a város törzsgulyájának és ménesének fenntartása sem s erre nézve szintén igen biztató kilátások nyujt az előadott tervezet, amint ez az alábbiakból kitünik. — Jelenleg a város ménesé áll: 40 drb tenyészmenőből, 50 drb anyakanczából és 120 darab növendékesből; a gulya pedig 20 drb bikából, 50 drb tehénből és 100 drb növendékből. E mellett az állomány mellett a város jövedelemre nem számíthat, mert ha törzsellőményt fenn akarja tartani, akkor eladásra legfeljebb csak kiselejtett, mustra jószágok kerülhetnek, természet-szerűleg csekély árért. Ellenben ha a tervezet szerint 2580 holdat kizárólag a törzsménes és gulya czéljaira kiszakítunk s ezt modern berendezéssel ellátva, mesterséges öntözésre alkalmassá tenők, akkor ezen a területen a törzsellőményt megszoríthatjuk olyképp, hogy a ménes legalább 40 drb tenyészmenőből, 100 drb anyakanczából s 300 drb növendékből, a gulya pedig legalább 20—30 drb tenyészbikából, 150 tehénből és 450 drb növendékből álljon. Egy ily állomány fenntartása sem kerül sokkal többre, mint a mostani, mert legfeljebb csak a személyzetet kell valami csekéllyel szaporítani. Ellenben annál nagyobb mérvű jövedelemzaporulat várható, mert ily állomány mellett az eladás nem csupán mustraállatokra szorítkozik, hanem a törzsellőmény elapasztása nélkül a normális elapadulat után mutatkozó számeletti mennyiség mindenkor eladható, tehát olyan korban, amidőn azokért magas árt lehet elérni. Bátorra fel lehetett tehát venni az e zimen várható tisztajövedelmét holdanként 10 koronájával számítva, 25,000 koronában.

Ha már most megvizsgáljuk a Hortobágy jelenlegi jövedelemzőségét, úgy találjuk, hogy Debreczen városának legutóbbi számadásai szerint a Hortobágy tiszta jövedelme volt .. .. . 55,957 41 kor. ellenben ménesére ráfizetett a város .. 14,902 69 kor.

Maradt tehát tiszta jövedelme 41,054 72 kor. vagyis katasztrális holdanként 96 fillér. Látjuk tehát, mily tekintélyes jövedelem-különbözet állana elő a Hortobágy-nak az előadott terv szerint való rendezése esetén. Oly összeg, mellyel nemcsak a város lakosságát ma terhelő mintegy 400,000 korona pótdó adness fedezve, de még ezental is igen szép összeg maradna a város egyéb terheinek fedezésére.

Nem akarok s nincs is módomban ezuttal a részletekre kiterjeszkedni. Hogy a felosztás miként történjék, hol létesíttessék nagy bérlet, melyik részek osztassanak fel kis bérletekre, hol hasznátsanak ki a legelőnek szánt területek, miként építtessék ki az uthálózat, a csatornázások mi módon vitessenek keresztül stb., ezek mind oly kérdések, melyek az egész terület alapos megismerését, helyrajzi és talajvizsnyok tanulmányozását, mérnöki szakmesterek körébe vágó nagyarányú munkálatok végzését teszik szükségessé. Az elmondottakban csupán irányt akartam megjelölni a rendezés minél sikeresebb és jövedelmezőbb s a város közönségének érdekeit kielégítő kivitelére s úgy vagyok meggyőződve, hogy ha ezen irányt követve lesznek a további munkálatok végezve, a várható kedvező eredmény sem fog elmaradni.

Bár — mint említém — a felosztás miként való keresztültivitelének részleteire ezuttal kiterjeszkedni nem akarok, egy irányban mégsem tartom feleslegesnek véleményem nyilváníatani. — A közös legelőül szolgáló 12,000 holdat ugyanis mindenesetre a legszükséges részben ajánlom kiszakítani, még pedig azért, mert az ilyen terület csapadékszegény időszakban szántóföldi művelésre legkevésbé alkalmas. **Ellenben ha ilyen területen mesterséges öntözés berendezésével tehetőbb tesszük azt, hogy mindenkor megfelelő nedvességgel adhatunk neki, akkor legeltetési czélna semmiféle talajfaj nem ad oly értékes, tápláló s az állatokra mindenképp hasznos legelőt, mint a szik. — Elérjük tehát ezzel azt, hogy a kedvezőtlen időjárás' mellett**

ugyszólván teljesen hasznavehetetlen területnek használatosságát is mindenkorra biztosítja.

Hogy az ily módon biztosítandó értékes legelő dacára holdanként csak 2 drb. szarvasmarha legeltetését hoztam számitásba és a legeltetési díjat is csak igen minimális összegben veszem fel, ezt tettem egyrészt azért, mert így is kadjia azt a létszámot, ami ma az egész Hortobágy igénybe vétele mellett legeltetésre kerül, másrészt azért, mert a csekély legeltetési díj mellett országos érdeknek véleget tenni, midőn eme közös legelő jelleggel bíró területnek könnyen hozzáférhetővé tételével az állattenyésztés fellendítését véle lehet érhetni.

Még csak egy dolgra kívánom az érdekelt körök figyelmét felhívni, ami ugyan a Hortobágy rendezésének kérdésével közvetlen összefüggésben nincs, de a rendezés pénzügyi részének megoldásánál igen alkalmas eszközként felhasználható. — Tudomásom szerint ugyanis a városnak igen sok tekintélyes érteket képviselő olyan alapja van, amelyek ez idő szerint legnagyobb részben takarékpénztári betéteként kezeltetnek s mint ilyenek csupán a takarékpénztári 3-6% kamatot jövedelmeznek. — Hogy egyrészt ezen tőkéknek magasabb jövedelmezősége biztosítható, s hogy másrészt a Hortobágy rendezéséhez szükséges tőke is könnyű szerrel beszerezhető legyen, célirányosnak tartanám egy városi takarékpénztár alapítását. — Ez a városi kezelésben álló pénzintézet hivatott lenne egyrészt a város tőkéknek magasabb jövedelmeztetését lehetővé tenni, másrészt a szükséges tőke átengedése által — természetesen megfelelő kamatozás ellenében — megszüntetni azon nehézségeket, melyek a Hortobágy rendezésével kapcsolatos pénzkérdés tekintetében felmerülhetnek.

Ezeket kívánom a Hortobágy rendezésére vonatkozólag a tulajdon jog kérdésének érintetlenül hagyása mellett abban a reményben elmondani, hogy ezzel úgy a városnak, mint a nagy közönségnek jó szolgálatot tettem.

K—s.

Vasárnapi séta utcáinkon

Írta: Oberon.

Mint mindenütt, úgy városunkban is tömve van a Piac-utca járókelői, sétáló közönséggel vasárnapokon és ünnepnapokon. Sűrű csoportokban hullámlanak a hadsergő fiaik őrmestől lefelé, valamint a közönség azon része, mely hétköznapokon nem szokott sétálni. A felvonulás a Csapó- és Deák Ferenc utca között lelvő vonalon a legfőntöbbség és ha végig nézzük az üdülők csoportjain, elvéve látunk ury embereket, uriaszonyokat pedig csakis akkor, ha utjuk kényseritűt öket a tájékon megfordulni.

Szerencsém volt már látni nagyobb városok vasárnapi közönségét is nagy csoportokban hullámlani a főútcán, de mint például Kassán és Aradon meglepett a vasárnapi közönség illedelmes viselkedése a fórumon. Nem úgy azonban nálunk, ahol a műveltebb közönség a sőt teljes értelemben bojkottálja a főutczát. Még pedig azért, mert figyelemtelenebb, illetlenebb népet járásban-keleiben, szóban és viselkedésben nem láthatunk kerek Magyarországon, mint a miénk. Aki kétkelkedik szavainkban, az áldozza fel jó izlését egy delutánra és sétáljon végig a Piac-utczán. Dus tapasztalatok fog szerezni, de azt jó állitjuk, hogy kerülve fogja kerülni azt a kirándulást, mert undorral fog vissza gondolni azon gyalogosok beszédekre, melyeket hall és arra a rakonczián viselkedésre, mely a tisztés embernek arczába kergeti a vért, eltekintve attól, hogy a fejletlenebb embervilágnak erkölcsi érzületét a pusztá hallás folytán talán egy egész életre megmetélezi. A vasárnapi közönség nagy része nyolczan-tizen összefogva az egész aszfaltjárót elfoglalja, a város külső részéről ezeken a napokon beloduló duhaj ifluság a maga módja szerint intenzi el szeremi ömlengészt olyan piszkos formában, hogy a jó izles sirva menekül a kloakából. Taszigálás, lökdösések, éktelen istenkáromkodások, fajtalan, mosdatlan megjegyzések röpöknek a levegőben úgy, hogy elborzadva látjuk, hogy a mi egykor tisztés, beszédben vizgázó, viselkedésben megmondott puritán népnék erkölcsi érzéke mily pusnyává hanyatlott.

Nemcsak éretnen, durva körben felodott utczai suhancok, hanem meglett emberek, asszonyok és fiatal leányok, gyermekek mindkét nemből kelnek versenyre a gyalogatos, piszkos beszédek fitogatásá-

ban. Arczátlan szövegi nóták, a hád szerelem és megvadult érdeklődés kedveskedő jelei, ugymint: vithavágások, oldalbalások, köté madzag elodások, gáncsvetések perczről-perczre ismétlődnek, amely otrombaságokon aztán nevet az isteni nép, aheylett, hogy a rendőrség az ilyen vadlogakodó filón fogná és érdemükhöz méltón megbüntetné.

Szomorú ekkorcsosodása az népünknek éppen városunkban, mely századokon át a jó erkölcsök tisztés városa volt és amely a káromkodást, becstelenséget, czéda virtuskodást szigoruan büntette. Büntette kalodával, nyakkussal, pálczával, deressel, szegénypadra állitással és a régebbi időkben nyelvkivágással és fejszével. Igaz, hogy a humanizmus eltörölte ezeket az embertelenség tetsző büneteit, úgy látjuk azonban, hogy ezzel meg is nyitotta a durvalelkű ember száját az istenkáromlásnak és arcziprótt piszkos beszédeknek szabad folyást engedett a nyilvánosság előtt. Mert akárhogy szépitjük is a dolgot, annyi bizonyos, hogy nálunk vasárnapokon és ünnepeken, különösen a főutczánkon arcziprulás és megbotránkozás nélkül járhalni nem lehet, ha csak azt nem akarjuk, hogy erkölcs-undor fogjon el bennünk az emberek beszédek hallatára, cselekedeteinek látára.

Ne mondja nekünk senki, hogy ezeken az állapotokon nem lehet segíteni. Első sorban segíthet az iskola, a templom és a családi nevelés. Az ifjabb nemzedéket az iskola és a családi élet együttes működése tanítsa meg az erkölcsös beszédre és viselkedésre, a szövekek pedig az Isten igéjének hatalmával retentse vissza a népet az istenkáromló beszédektől. Az erkölcs szépségét, a becsületet, a tisztés keresztényi életet, a tiszta szív értékes voltát hirdessük a szövekekről és ne dogmatizáljunk, ne filozofáljunk, főleg pedig stilyakorlatokat tartsunk a templomokban. Egy szivet-lelkű megindító erkölcsi nagy példák bemutatás szent beszéd többször használ a jámbor hívők lelki-üdvenének, mint egy mélyen járó, de a fejletlen hallgatókat hidegen hagyó és sokszor elomlósió dogmatikus beszéd és filozofai oráció. A szív hangját kell eltalálni a szivekhez és megjavul az ember. A törvények, szabályrendeletek, büntetések, melyek a rendőrség eszközei, szinten igen alkalmasak volnának népnék rossz szokásaink kiirtására, csak végre kell hajtani a törvényt és nem szabad szemet hunyani a megvadult ember rakoncziánkodása előtt. A büntetőtörvény 190. §-világos rendelkezést tartalmaz azokkal szemben, akik botránny okoznak istenkáromlásokat. Ahol a törvény idevonatkozó szakaszát lelkiismeretesen, körültekintésel végrehajtják, sőt szembeszökő e téren a javulás. Példa erre több város és számos járás. Nem tartjuk feleslegesnek megemlíteni a jársági felsőjárás főszolgabírájának Balogh Sándornak jársága közönségeinek előjáróhoz kibocsátott körendeletét, mely szövezerint így hangzik:

„Körrendelet a jársági felsőjárás közönségeinek előjáróságához. A hozam legutóbbi időben beérkezett rendőri jelentések fájdalommal arról kellet meggyőződnöm, hogy a külfönb vallásos népnék fiatalabb sarjadékaiknak az utczai botránnyok viselkedéseket meg undorítóbbá teszi az, hogy duhajkodásik közben a vallási tisztelést eszményi tárgyát, az „Isteneséget“ nyilvánosan és botránny okozólag szidalmazzák; oktalanságokban megsejtik a kereszténység imádásának legmagasabb eszményét: az „Istent“, a „Krisztust“, a „Szenthárosogot“ stb. Minthogy pedig ezeken népnék nyilvános meggyalázása hivatalból büntetőndöt vétséget képez, — mint erről a btk. 190. §-is rendelkezik, — felhívom az előjáróságot, hogy többszörös templom előtti hirdetés által figyelemzése a lakosságot, miszerint az „Istenesé“ káromlása büntető törvényeink szerint hivatalból üdözendő kihágást képezvén, annak előköveti ellen a bünvádi eljárás hivatalból folyamathat fog tetetni és a kir. járás-bírosághoz fog feljelenteni. Az előjáróságot pedig felkérem, hogy rendfőközeget szigoruan utasítsa arra, hogy úgy a nyilvános mulatságok, valamint másnemű összejöveteleken, — nyílt tereken és utczán — tegyék meg figyelés tárgyává ezen büntető törvényünk által is feléltet tilalmat és az azt előkövetket személyválogatás nélkül az előjáróságnak jelentésk, be az előjáróságot pedig utasítom, hogy a nyomozást hivatalból azonnal vezessék be és a felvendett jegyzőkönyveket megtorlást végett a kir. járásbírosághoz tegyék átál.“

Érdelkődünk a dolog iránt és megtudtuk, hogy az erélyes főszolgabíró ur szigoruan rendelést az előjárósághoz végrehajtván, csakhamar megcsappant a virtuskodás és nem röpöködött a káromkodás oly vigan és büntetlenül, mint a körrendelet kibocsátása előtt, ami azt bizonyítja, hogy okos szigorúsággal le lehet nyesegetni népnék lelkeről a fattyuhajtosakat. Egyékt példás büntetés elveszi a kedvét a duhajkodónak és odaszorítja, hogy legalább nyilvános viselkedésében tartsa be a tisztesség törvényét.

Éppen azért nem tudjuk elképzelni, hogy a mi rendőrségünk is ne tudna ezeken a botránny állapotokon segíteni, ha komoly munkához lát ez a ronda téren. Kísértése bekielentlenül a károm-

ködökát, duhajkodókat és a rendelkezésére álló eszközökkel tanítsa meg az utcázt a már türhetetlenség felhalmozódott erkölcsi piszoktól, Nemcsak a müveltebb, becsületesebb lelkü közönség kéri ezt, hanem így kívánja ezt városunk eddigi megörzött jó hírneve is, melyet megvédeni mindnyájunknak, de első sorban a rendőrségnek kötelessége.

Ha felemelt szavunk nem használ ez alkalommal, úgy újra kezdjük harcunkat az arcspírító állapotok ellen és folytatjuk a szemét eltávolításának munkáját mindaddig, míg az utcázt meg nem tisztulnak az istenkáromló és mosdatlan, botránys beszédetköl.

A város 1904. évi zárszámadása.

Lapunk mult számában ismertettük *Roncsik Lajos* városi főszámvevő jelentését, mellyel a város 1904. évi zárszámadását a tanács elé terjesztette. A bizottsági tagok azóta bizonyára kézhez vették a zárszámadás vaskos füzetét és így mi csak a bevételek és kiadások összesítését közöljük ez alkalommal a következő táblázatban:

Bevételek és kiadások összesítése.

	Előirányzott		Bevétel		Kiadás	
	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
Pénztári maradvány	12,006	11				
I. Sámsoni birtok	10,518	75	2960	70		
II. Szováti birtok	128,481	—	26,944	12		
III. Debreczeni birtok	360,536	93	59,202	90		
IV. Hortobágyi legelő és rendőrs.	198,951	33	142,356	46		
V. Ménes	34,567	60	37,667	94		
VI. Erdőség	377,201	04	177,766	79		
VII. Városi épületek	358,702	94	82,566	85		
VIII. Nagyerdői fürdő	4065	97	222	18		
IX. Vágóhid	94,276	48	45,407	44		
X. Cserep-és téglagyártás	151,832	—	119,453	21		
XI. Könyvnyomda	70,964	69	87,033	68		
XII. Fuvarozás	1163	06	12,473	15		
XIII. Javadalom	123,844	—	10,119	52		
XIV. Vám-és piaci jövedelem	78,237	85	24,092	77		
XV. Szenvedői tőkék és kamat	625,541	—	648,462	10		
XVI. Közigazgatás	45,090	76	344,983	45		
XVII. Egyházak és közműv.	18,867	94	220,784	67		
XVIII. Városi rendőrség	8035	06	211,308	28		
XIX. Városi színház	3943	—	32,397	49		
XX. Városi közművek	29,373	—	126,169	95		
XXI. Arvaszék	—	—	36,963	26		
XXII. Katonai és ill. ügyoszt.	2588	—	22,643	27		
XXIII. Betegápolás	99	64	3037	74		
Együtt:	2,739,257	15	2,475,97	92		
Rend. bevétel:						
Előirányzat szerinti bevétel	531,052	86	—	—		
Előirányzat nélküli bevétel	386,797	80	—	—		
Összes bevétel:	917,850	66	—	—		
Átmeneti bevételek:						
Együtt:	114,031	19	—	—		
Rendkívüli kiadás:						
Előirányzat szerinti kiadás	—	—	881,886	01		
Előirányzat nélküli kiadás	—	—	285,058	97		
Összes kiadás:	—	—	1,166,944	98		
Átmeneti kiadások:						
Együtt:	—	—	112,081	54		
Összes kiadás:	—	—	3,771,139	—		

A házi pénztári számadásnál a . . . . . 2,739,257 K 15 f.
 rendes bevétel szemben a rendes kiadás . . . . . 2,475,697 K 92 f.
 vagis a bevételi többlet . . . . . 263,559 K 23 f.
 A . . . . . 917,850 K 66 f.
 rendkívüli bevétel szemben a rendkívüli kiadás 1,166,944 K 98 f.
 így a bevételi kevesblet . . . . . 249,094 K 32 f.

Az átmeneti . . . . . 114,031 K 19 f.
 bevétel szemben a kiadás . . . . . 112,681 K 54 f.
 így a bevételi többlet . . . . . 1949 K 65 f.

Ha már most a fenti számadatot a bevételi többlet együttes összegéből . . . . . 265,508 K 88 fillér
 a bevételi kevesblet összegét . . . . . 249,094 K 32 f.-t.
 levonjuk, kapjuk a pénztári maradványt . . . . . 16,414 K 56 fillér

Érdekes, hogy a *vagyon* többlet 1904-ben *949,534 K 93 f.*
 Az alapítványi pénztárak 1904. évi zárszámadása a következő adatokat tartalmazza:

I. A házipénztár tulajdonát képező alapoknál 1904. év végén volt:

a) készpénz	80,277 50 f.
b) takarékpénztárban tüke	844,113 08 f.
c) magánosoknál tüke	2,220,557 77 f.
d) " kamathátralék.	46,586 97 f.
II. A házipénztárban letétként kezelt alapok 1904. év végén:	
a) készpénz	1178 52 f.
b) takarékpénztári tüke	352,328 60 f.
c) magánosoknál tüke	386,294 97 f.
d) magánosoknál kamathátrány	4961 75 f.

Összesen 3.936,299 K 16 f.

A Csonkai ünnep.

A százados Csonkai emlékünnepeyre jelentkezettek névsora.

- Dr. Adorján Ármán, ügyvéd, Bika szálloda.
- Dr. Ágoston Péter, kir. jogak. tanár, dr. Jászi Viktor.
- Dr. Alexander Bernát, egyetemi tanár, dr. Fejér Ferencz.
- Alapi Gyula, m. levéltárnok, Alföldi Károly.
- Bánóczy József, tanár, Bika szálloda.
- Békefi Antal és neje, főszervező, Központi szálloda.
- Dr. Blánár Béla, ügyvéd, dr. Peckó Ernő.
- Dr. Bodor Károly, orvos, Bika szálloda.
- Barát Ármán, szerkesztő, Bika szálloda.
- Bausz Terdorik, gym. tanár, Angol Királynő szálloda.
- Bathó Lajos, muzezműr, Alföldi Károly.
- Beóthy Zsolt, egyetemi tanár, Bika szálloda.
- Benedek Elek, Kisfaludi t. tag, Angol Királynő szálloda.
- Dr. Brájler Lajos, szerkesztő, Központi szálloda.
- Csonkai Vitéz Mihály, szerkesztő, Angol Királynő szálloda.
- Csonkai V. Ferencz és neje, p. ü. m. hivataln., Fröhner száll.
- Dr. Csengeri János, egyetemi tanár, Sínka Sándor.
- Csonkai Árpád és neje, m. kir. állatorvos, Bika szálloda.
- Csepri Dániel, tkp. ügyvéd, Angol Királynő szálloda.
- Endrődi Sándor, szerkesztő, dr. Kardos Samu.
- Elekes Imre, tanár, Angol Királynő szálloda.
- Dr. Ferenczy Zoltán, egyet. könyvt. igazg., Sass Béla.
- Fazekas Sándor, tanár, Fehérlő szálloda.
- Fráter Barna főszolgabíró. —
- Farkas János, gym. tanuló, főisk. házn. hivatal.
- Dr. Gergely György, Szilágyi I. kör titk., dr. Kun Béla.
- Geduly Henrik, ev. ref. lelkész. —
- Dr. Gaál Gyula, városi főjegyző, Király Gyula.
- Gallovich Jenő, főtktár, Bika szálloda.
- Gyalui Farkas, könyvt. igazgató, Bika szálloda.
- György Aladár, tsatisz. aligazgató, dr. Erdős József.
- Dr. Heinrich Gusztáv, M. T. A. főtitkára, Bika szálloda.
- Dr. Horváth Cyrill, főiskolai tanár, Angol Királynő szálloda.
- Horváth József, gym. tanár, Fehérlő szálloda.
- Hegyesi Vilmos, Erd. írod. t. tag, Bika szálloda.
- Dr. Jós András, m. főorvos, Jós Vincze.
- Dr. Kapossy Lucian, tanár, Fröhner szálloda.
- Kovács János, Dugonics t. aleln., Kegyesrendi társház.
- Dr. Kricsfalussy Sándor, m. aljegyző, Sesztina Jenő.
- Kirchner Mihály, gyógyszerész, Angol Királynő szálloda.
- Dr. Kiss Károly, üv. tech. int. igazgató. —
- Kemenyicz Kálmán, tanár, Bika szálloda.
- Dr. Lampérth Géza, Vasárn. Ujs. m. társ, Komlóssy Arthur.
- Leffler Sámuel, főgym. igazgató.
- K. Lippich Elek, min. oszt. tanácsos, Bika szálloda.
- Marikovszky Menyhért, Szilágyi I. kör. eln., Sesztina Jenő.

47. Dr. Márkus László, ügyvéd, Dr. Serly Jenő.
 48. Mátray Lajos, tanár, Bethlen utca 6.
 49. Dr. Miklós Elemér, tanár, Virányi Gyula.
 50. Mársits Rozina, isk. igazg., Angol Királynő szálloda.
 51. Dr. Morvay Győző, gym. igazg., özv. Lóssy Ferencné.
 52. Maday Gyula, tanárjelölt. —
 53. Nagy Lajos, tanár, Angol Királynő szálloda.
 54. Dr. Nagy Géza, kir. ügyész, Angol Királynő szálloda.
 55. Dr. Négessy László, Kisfaludi t. r. t., özv. Lóssy Ferencné
 56. Dr. Némethy Károly, miniszr. tan., özv. Némethy Lajosné.
 57. Orosz Alajos, tanár. —
 58. Pereszélyi Zoltán, szolgabíró, Czeglédi Mihály.
 59. Dr. Pröhle Vilmos, főgm. tanár. —
 60. Dr. Popini Albert, főgm. tanár, Dr. Gulyás István.
 61. Dr. Pekár Gyula, Kisfaludi t. r. t., Bika szálloda.
 62. Dr. Pap Károly, tanár, Gaszner Géza.
 63. Rácz Lajos, főgm. igazgató, Szabó József.
 64. Rádl Ödön, ügyvéd, Lestyan Adorján.
 65. Rombaur Emil, főigazgató, dr. Dóczy Imre.
 66. Dr. Reichenhaller Kálmán és fia, tanár, Központi szálloda.
 67. Révész Kálmán, esperes, Vecsey Viktor.
 68. Rust József, magánzó, Bika szálloda.
 69. Dr. Radó Antal, Kisfaludi t. r. tag, Bika szálloda.
 70. Rónay Jenő, nyugalm. főispán, Bika szálloda.
 71. Rákosi Viktor, iró, Angol Királynő szálloda.
 72. Radó Bertalan, biztosi. titkár. —
 73. Somogyi József, árvasz. ülnök, Czeglédi Mihály.
 74. Sárközy Aurél, főispán, Angol Királynő szálloda.
 75. Sárkány Ferenc, városi főkapitány, Angol Királynő száll. —
 76. Dr. Sebestyén Gyula, muz. könyvtáros, Bika szálloda.
 77. Dr. Schönker Gyula, előadó titkár, Kovács József.
 78. Dr. Székely György, akad. igazgató, Balogh Ferencz.
 79. Szabolcska Mihály és neje, ev. ref. lelkész, Angol Királynő száll. —
 80. Szender Imre, tanár, Angol Királynő szálloda.
 81. Szabó Dezső, gym. tanuló, főiskolai háznyogi hivatal.
 82. Szabó Sándor, jogtanár, dr. Szabó Márton.
 83. Szalay Imre, miniszr. tanácsos, Kovács József.
 84. Dr. Szádeczky Lajos, egyet. tanár, Bika szálloda.
 85. Tatar Zoltán, társ elnök, Dienes Barna.
 86. Tóth Márton, főmérnök, Bika szálloda.
 87. Dr. Thaly Kálmán, Toldy kör elnöke, Bekény Péter.
 88. Tuba János, ktpt. igazgató, Angol Királynő szálloda.
 89. Tarcsafalvi Albert, áll. tanító, Kozma László.
 90. Ujlaki Antal, lapszerkesztő, Domb utca 20. sz.
 91. Dr. Ujváry Béla, Eötvös alap eln., Angol Királynő szálloda.
 92. Dr. Valentinyi Sámuel, főgm. tanár, Dr. Horvay Róbert.
 93. Vértessy József, ügyvéd, Kegyessendi társház.
 94. Váradi Károly, tank. főigazg. Kegyessendi társház.
 95. Varga Elemér, v. mérnök, özv. Varga Károlyné.
 96. Végh Kálmán, r. kath. lelkész, Kegyessendi társház.
 97. Zimmermann Rezső, főgm. tanár. —

Hírek.

— **Az építési bizottság ülése.** Domahidy Elemér főispán elnöklésével ülést tartott csütörtökön délután az építési bizottság. Aczél Géza főmérnök bemutatta a város szabályozási tervzetét és mindent megmagyarázott azoknak, kik ezen nagy munka iránt érdeklődnek. A bizottságban élénk és beható vita indult meg a szabályozási tervzet kérdésében. A vita végén a bizottság abban állapodott meg, hogy keblelőből egy szűkebb bizottságot küld ki, mely megállapítja az a keretet, melyben a szabályozás keresztülvihető. A szűkebb körű bizottság az ügy sürgetésére való tekintettel javaslatot 30 nap alatt birteszt. A bizottság fegyelmbe veszi a tervzet megállapításánál nemcsak a ministerium észrevételeit, hanem az építési bizottságban elmondott megjegyzéseket is. Mindenesre nagyon kívánatos, hogy a város szabályozási tervzete mielőbb életbe lépjen.

— **A föld veszedelme.** A Hortobágyon a sáskairtatás megkezdették. A veszedelmes pusztítókat árkokba hajítják s halomra öldösközték őket. A sáskairtatás költségeinek felét a kormány fedezi.

— **Felhívás.** Szives közhírré télt végett értesítem, hogy községnakban van 200 olyan gazdasági munkás, akik az ideai atarás, cséplési és kapálási munkákra még elszegező nem lévén, e munkálatok végzésére idegen határra is hajlandók volnának elmenni. Meg-

keresések ide intézendők. Püspökudány, 1905 május 15. Eötvös Sándor, főjegyző.

— **A nőegylet nyári táncmultsága.** A debreczeni jótékony nőegylet táncszal egybekötött nyári multsága, mely e hó 27-ikén lesz a nagygyűlési Dobos pavilonban, kétségkívül egyik legkedélyesebb multsága lesz a szép májusnak. A választás a meghívók már kibocátorta és mindent elkötvet, hogy a multság sikert biztosítsa. Jegyzet már most is kaphatók a meghívón feltüntetett üzletekben. Mint értesülünk, már is nagyon sokan megváltották jegyeiket a nemes cédó iránt való tekintetből. És ez így van jól, mert a debreczeni jótékony nőegylet, mely évtizedeken keresztül egyedül állott a jótékonysság szolgálatában és **valláskülönbség** nélkül segítette a szerencsétleneket, betegyeket, gondozta az árvaakat és ezeket meg ezeket áldozott sokszor nagyon nagy fáradsággal összegyűjtött fillereiből az általános nyomor enyhítésére, most is ezen irányban folytatja nemes hivatását, emberbaráti munkáját. A multság jövedelmét az egylet, a szenvedés sajtolta könyök felszárítására fordítja és mivel az egylet meg van győződve, hogy városunk művelt lelkű közegebe mindig jóakarat, nemes részvétet tanusított azok iránt, kiket levers a sors keze és földig lerokkadt lelkük igralmat kér a társadalomtól, most is bizalommal hiszi, hogy a nemes célra rendezendő multság sikerülni fog. Szeretettel kéri az egylet, különösen a választmány tagjait arra, hogy sziveskedjenek jegyeiket árusítani és minden kedves eszközt felhasználni a teljes siker biztosítására. Ez a multság kevesbe kerül és azt szeretné az egylet, ha egyszerű ruhákban jelennek meg a hölgyek, hogy minél kedélyesebb és háziassab színezete legyen ezen nyári multságunk. A **Magyari** link pompás zenéje mellett bizonyára jól fog mulatni a fiatalok és a fisek érve az egylet célja is: minél több jövedelem és ennek nyomán minél több könyv letérőlhette.

— **Arad vármegye átirata.** Arad vármegye közönsége a következő átiratot intézte városunk közönségéhez. 325/1905. kgy. Kedves Barátaink és Atyámfiam! A mai napon tartott közgyűlésünkön az ország közállapotával, nevezetesen az 1905. évi január hó 26-ikán megejtett országgyűlési képviselőválasztások által teremtett politikai s illetve parlament helyzetet is isglatkozván, **Tribeisz Miklós** és társai törvényhatósági bizottsági tagok indítványára elhatároztuk, hogy az országgyűlési képviselőháza elé terjesztesszünk s öcs és apostoli királyi Felségéhez legkegyelmesebb Urunk és Királyunkhoz intézendő felirat tervezetében foglaltakat mindenekben magunkévá tesszük, s annak megvalósítását a magyar nemzeti állam kiptéítése érdekében szükségesnek tartjuk. Meg vagyunk ugyanis győződve arról, hogy a felirati javaslatban foglalt eszmék és alapelvek s nevezetesen azok, melyek a nemzeti gazdaság haladására és a magyar szellemnek a hadseregen való meghonosítására irányulnak, a gyakorlati életbe való átülteté-re megérték s hogy azoknak sajátos helyzetünk figyelembe vételével való átudatos végrehajtása immár feltétlenül szükséges. Ezen elhatározásunkat, amelyről az országgyűlési képviselőházzal egyidejűleg értesítettük, azzal a kérelemmel közöljük veletek, hogy hasonló határozatot hozni s azért a képviselőházzal értesíteni sziveskedjétek. Kelt Arad vármegye törvényhatóság bizottságának Aradon 1905. évi április hó 27-én tartott közgyűléséből. A törvényhatóság nevében hazaifas üdvözlélet, az alsópán helyett: Schul József, főjegyző.

— **A nagyerdői hidegvíz-gyógyintézet megnyitja!** A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsek, alak- és időtartam tekintetében oly sok változottságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgyógyomd edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem örege nem zarándok ki a hidegvízgyógyomd alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket feléltéküti és a lassan működő szerveket felrissziti. Eredménnyel alkalmazható tehát a vízgyógyomd és annak különféle alakjai: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléséknél. 2. Erősödési és edzés szempontból, a légző szerveknek hurutos állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövértség, közsérvény, görvélykór- és czukorviesésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértőlulási- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinel, a neurastheniánál, ennek sokoldala jelenségéinel, mint: fejforgás, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemz szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, göröcs és hűdés állapotoknál. — A nagy-

erdői hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitünő puha víz föllette alkalmas tényezők a vízkúrának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek d. e. 9 órától d. u. 5 óráig.

— **Felhívás Debreczen szab. kir. város közönségéhez.** Folyó hó 21-ik napján Csokonai Vitéz Mihály halhatatlan emléküll lantcsung, városunk szülötte halának százados évfordulóját üli a „Csokonai-kör”. De ez az ünnep nemcsak a Csokonai köré, nem is Debreczen városiá, hanem az egész magyar nemzeté. Ezen a napokon az egész magyarság lelke ide figyel, az együttérzés nemes ihlévelé ide száll gondolatban, s szíve nemes lelkesültségének hivatott képviselőit, a hazai irodalmi társaságok előkelőseit elküldi, hogy nevében, az egész nemzet nevében áldozzanak nagy lantcsung emlékezetének. Fogadjuk hát a nemzet lelkének, — irodalmának e hó 20-án városunkba érkező képviselőit ünnepi képpel, magasztosult kedvvel, öltösn hobgoly díszit az egész város, s ezeket a lobogókat, kérjük, hagyjuk mindaddig házakon, míg ünnepségünk lezajlik. Debreczen, 1905 május 15. A rendezőbizottság.

— **Kérelm a közönséghez.** Miatán a Nagyerdőnek a közönség által való felkeresése megkezdődött, különösen pedig az iskolában járó gyermekek csoportosan jönnek ki a Nagyerdőre a délutáni órákban, akiket már egészségi szempontból sem lehet az erdőből kitiltani: az erdőhivatal felkeri a szülőket, hogy az erdőbe járó gyermekeket a következőkre figyelmeztessék: a madarak, különösen pedig az éneklő madarak fészkeit ne szedjék ki, a madarak tojásait ne bántásák, mivel a madarak a káros rovarokat pusztítják és ez által tetemes kártól mentik meg az erdő tulajdonost. A madaraknak fióbert-fegyverrel, gummi puskával való üldözése tilos. Az erdőben kiint mászkáló gyermekek az égő cigarettákkal előlök, esetleg tüzet gyujtanak, a cinczércfogás végett a tölgyfa lyukaiba égő gyufát, dugnak amelytől a fa belseje meggyull. Mindezek nagy károkat okozhatnak a városnak, mert a tűz nagyobb területen elterjedhet s a tűz a fa koronájába megy át és egész erdőrészeket megéghetnek. A nagyerdői parkban és kint az erdőben az ültvényeket tördelni, a fa galvyait lehasogatni, a fiatal csemetéket felszedni, a virágos ágait a vad gyümölcsfáknak levagdálni nem szabad. A fenyő fák csucsajtásának letörésével az egész fa megsemmisül, mivel az tovább nem nő. Május elsején, Pünkösdkor és vasárnapokon a kijövő fogatokon levők vastag tölggy zöld galvyakat és virágokat tördelnek le, amelyek el is csufjtják, de meg növekedésükben gátolják a fákat. A fentebb elmondott károsítások megtörására van ugyan büntetés a törvény által kiszabva, mindazonáltal az erdőhivatal nem a törvény szigorja, hanem a nagyerdői közönség jó akaratát és azon meggyőződését, hogy a Nagyerdőre a városunk egészségé szempontjából szükséges van, az által óhajtja a Nagyerdőt megőrzelmelni. Debreczen, 1905 május hó 8. Tisztelettel: Török, erdőmester.

— **Halálozás.** A legbensőbb részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Özv. Kásonyimérfalvi Balási Józsefné szül. Irinyi Irinyi Szeréna úgy maga, mint gyermekei József és Stefánia, kásonyimérfalvi Balási Borbála, özv. bártfi Szabó Gabórné, kásonyimérfalvi Balási Ilona, Vidovich Menyhértné, irinyi Irinyi Leona s férje Vidovich Menyhért és gyermekei, dr. irinyi Irinyi Tamás, dr. irinyi Irinyi István s neje baróthi Nemes Ilona s gyermekei a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetlen hí férj, a legjobb atya, a jó testvér, a szerető sógor, rokon és vármegyésnek kásonyimérfalvi Balási József földbirtokos, Szatmár nagybécsy törvényhatósági bizottsági tagja életének 53-ik s boldog házasságának 25-ik évében hosszas és kínos szenvedés után folyó évi május hó 16-án, délután 4 órákor bekövetkezett gyászos elhunytát. A megbolgultnak kihült tetemei folyó hó 18-án, délután fél 3 órákor fognak Erkörtvényesen a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s ugyanott a családi sírban örök nyugalomra tétetni. Az engedszelő szemtise áldozat folyó hó 19-én, délelőtt fél 10 órákor fog Szaniszlón az Egék urnának bemutatuttani. Erkörtvényes, 1905. évi május hó 16-án. Az örök világság fényszedjék neki!

— **Jog- és pénzügyi bizottsági ülés** lesz f. hó 23 és 24-ikén a közgyűlési tárgyak előkészítésére.

— **Méhészeti tanfolyam** A következő felhívást kaptuk: A földművelésügyi min. ur körrendelettel felhívja az érdeklődő közönséget, hogy a gödöllői állami méhészeti gazdaságban megtartandó időszi tanfolyamok a földmives kis gazdák részére f. évi május hó 1—20 napig, június 5—18-ig erdőőrök június 20-tól július 5-ig keltsékek,

július 8—29-ig és augusztus 3—23-ig néptanítók, végre augusztus hó 25-ig naptól szeptember hó 8. napig női hallgatók részére tanfolyam tartatik.

— **Vacsora a főispánnál.** Domahidy Elemér főispán tegnapi este végre vacsorát adott, melyben a debreczeni társadalom vezetői vettek részt. A főispán magyaros vendégszeretete a késő óráig együtt tartották a társaságot.

— **Vasut gyűlések.** A hajdunánás—debreczeni vasut igazgatósági ülést tart május 21-ikén, délelőtt 1/2 9 órákor a városháza nagyermbében. Az érmeleki vasutársaság pedig ugyancsak a városháza nagyermbében tart közgyűlést május 26-ikán, délelőtt 1/2 9 órákor.

— **Illetékelen legettetők.** Ujabb időben nagyon elszaporodott azok száma, kik a hortobágyi legelőn illektelenül legettetnek. A gazdasági ügyosztály e végett utasítva lett, hogy ezeket jelentse be a bűnügyi osztálynak. Körülbelül 70-en kerülnek így módon bajba. Az érlyes intézkedést bizonyára örömmel üdvözlik azok, kik eddig haszaltan igyekeztek védekezni az illektelen legettetők ellen.

— **Selyemtenyésztők figyelmébe.** Tisztelettel felhívjuk a selyemtenyésztők figyelmét, hogy akik óhajtanak selymet tenyészíteni, a kiosztás még mindig tart, és hernyót tetszés szerinti mennyiségben, a tenyésztés kezdetétől, egész a bevéteziget, szakzseri oktatás-mellett ingyen adunk, Boldogkert 12, sz. a csónakázó tóval szemben. A kertészeti egyesület telepéről is meg van engedve a lombszedés. Magy. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőség.

Egy level a XVIII. századból. Bozókya Klára Debreczen sz. kir. város tanácsát meghívja, elhunyt férje temetésére. — Közli: K. — Bizodalmas jó Uraméknak! Ajánlom szomorú ára állapotombeli becsülettel való szolgálatomat Istennek Ó Sz. Felségének decretuma, s kimondott sententiaja az lévén: hogy az egész emberi nemzetnek a halál mérges nyíllal megkellett köstölni, szintén azon szomorú sententia alá lévén vetette az én ritka példájú kegyes férjem néhai tetes Ntzes és Vló Nemettshögyenyi Jösa István uram és ezen mostan folyó 1747-dik estendőben Jösa havának hetedik napján délyesti négy óra tájban valamin teljes életében, ugy utolsó pihenésig Istenben nyugott buzgó fohászokdasi után Leikét átadta tulajdon hajlékába. Menyei Pásztorának (kinek életében lángoló szível legettet vala) életének hatvankeztödik, válem való példás életének pedig harmincznyolcadik évében szép csendesen meghalla én nekem és szeremes gyermekeimnek holtig való gyászos ell felejtethetlen Szomorúságnakra, kinek is halál mérge által ell hankadott és elaludott teteme után az örök nyugodalommal a boldog fell támadásnak jó reményisége alatt egyebet nem kívánván, ahoz képpent annak Tisztelessége eltaraktásit rendtelm el következőkz Jösa havának 9-ik napját a Nyir-Báthori Tiszteleddő Pater Mihály Atyám uraiméket Pater. Iomában ugyan Nyir-Báthorban (holott magának még életében örökös nyugodalom hajléköt épített vala) meg tenni kinek is utolsó Tisztelességének megadására Bizodalmas jó Uramékat szomorú gyászsal és ell felejtethetlen keserűséggeltelyes maradékkal edgyütt megjelenni nagy Becsülettel kérjük melly mellet az midőn mindeu szomorú vállalatoktól leendő védelemzését az minden teremtett állatokon szabadon uralkodó nyaghatalmu Istennek kívánván maradtam. Ugyfejtérdő Jösa 22-a Julii 1747. Néhay Tetes Ntzes és Vló Jösa István Urnak megmaradott özvegye megzomorodott becsülettel való szolgálja ára. Bozókya Klára Tekintetes Nemzetes és Vitézés Nemes Szabad Királyi Debreczen városó Fő Birójának N N. és az egész Nemes Tanácsnak Bizalmas jó Uraméknak és Kigyelemteknek megzomorodott becsülettel szolgálója:

Bozókya Klára,

Utmutató a városházán.

A polgármester fogad minden kedden és pénteken 11 órákor.

A tanács rendes tanácsülést hétfőn és csütörtökön délelőtt tart; a tanácsnokok ez időben feleket nem fogadnak.

Az árvaszék szerdán és szombaton és a hó utolsó napján délelőtt tartja üléseit. Az árvaszéki eladók felekek felvilágosítást adnak és fogadnak hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken e. d. e. 10—12-ig.

A közigazgatási bizottság minden hó 5-ikén tartja üléseit.

Az iktató hivatal hétköznapokon d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-5-ig, vasárnap és ünnepnapon 9-11-ig fogad el beadványokat.

Hivatalos órák a városházán. Hétköznapokon d. e. 9-12-ig, délután 3-6-ig; vasárnapokon és ünnepnapokon 9-12-ig.

A hivatalok és azok száma a városház fő- és mellékhelyi alatt kifüggesztett táblákon jelezve vannak.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerek-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.

Eredeti francia és angol gyártmányok.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet **Békés Lajos** Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelenyékét mérték szerint a legjobb kivitelben készit.

Angol plaidek és takarók, svéd bőrkabátok **Borsos Katánál.**

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutánjában és jótállás mellett eszközözi **FÖLDVÁRI L.** debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168.

Hivatalok részére

mindenfélé

RUGGYANTA- és RÉZ-BÉLYEGZŐK,

PECSENYVOMÓK,

SZÁMOZÓGÉPEKET

és

ÁLLANDÓ FESTÉKPÁRNÁKAT

olcsó árban.

5 évi jótállás mellett, a legpontosabban készit az

ELSŐ DEBRECZENI

RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ GYÁR

és **KÖNYVNYOMDA**

Debreczen, Simonffy-utca Sesztina-ház.

==== A ====

bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek

a naponta felmerülő

gyógyszer-ujdonságok, hasonszenvi gyógyszerek,

kötszerek, szépítőszerek

legnagyobb raktára Debreczen és vidékére

Mihalovits J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti laboratoriuma

◆* Debreczenben, *◆

Főpiacz 31. szám, a városházzal szemben.

